

13. SZÁM. 1897.

BUDAPEST, MÁRCZIUS 28.

44. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félévre — 6 •
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre 8 frt
félévre — 4 •
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK { egész évre 5.—
félévre — 2.50
Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldij is esatolandó.

A KIRÁLYI VÁRPALOTA ÉPÍTÉSE.

A MAGYAR nemzetnek régi óhajtása teljesül a budai új királyi várpalota kiépítésével. Az eddigi palota, a mely Mária Terézia királynő uralkodása alatt épült, külsőleg ugyan eddig is igen tetszetős volt pompás helyén, a budai várhegy ormán, de nem volt eléggé méltó a királyi ház fényéhez. Ez a régi palota úgy van berendezve, hogy csak az udvari fogadótermek és ő felségeik lakosztályai szépek és alkalmasak benne, míg a többi helyiségek szü-

kek, alkalmatlanok és az udvar számára csaknem használhatatlanok. Ezért kellett évtizedek óta az udvar vendégeit hol a szomszédos Stöckl-épületbe, hol vendégfogadóba szállásolni, ha fővárosunkba jöttek. Nagyobb udvari ünnepélyek alkalmával meg a főudvarmesteri hivatalnak mindig azon kellett törnie a fejét, hogy a vendégek számát miként lehetne mérsékelni, mert a fogadó-termekben csak korlátolt számban férhettek el a meghívottak. Szóval az eddigi palotában az udvar nem fejthetett ki magához méltó fényt és pompát.

Sokan ebben látták az okát annak is, hogy Budapesten nincs magyar királyi udvartartás. Közörmöt keltett tehát pár évvel ezelőtt ő Felségének az az elhatározása, hogy czivillisztája költségére nemcsak újjáépítteti a régi várpalotát, hanem új palotacsoportot is építtet mellé, méltót s eléggé nagyot az uralkodó-házhoz és a magyar nemzethez.

Az új királyi várpalota terveit Ybl Miklós kitünő műépítészünk készítette. Ő azonban nem érthette meg nagy műve befejezését; mert időközben elhunyt, s ma már csak a budai Duna-

A BUDAI KIRÁLYI PALOTA ÉPÍTÉSE. — Az új udvari homlokzat, a hol a trónterem van.

parton álló ércszobra tekint föl e nagyszerű alkotására. Ybl örökebe *Hauszmann* Alajos műegyetemi tanár lépett, a kinek építő művészi hivatottságát a fővárosnak több pompás középülete hirdeti.

Egész városrész az, mely most a budai várban épül. A várhegy déli végét három oldalról fogja szegélyezni az új palota-csoport, melynek építése 1891 óta foly. A Krisztina-városi oldalon nagy nehézségeket kellett leküzdeni. A hegyoldal meredeksége miatt olyan alapozást kellett itt készíteni, mely messze földön ritkítja párját. Ez az alapépítmény maga négyemeletnyi magasságú s rendkívül szilárd faragott kőépület; csak ezen felül kezdődik a reá állított királyi várpalota, melynek középső főhomlokzata öt- és két mellék homlokzata négyemeletes. Ez a szintén faragott kővekből rakott hatalmas palota azonban nem magából az említett négyemeletes szilárd alapfalból nő ki, hanem egy belsőbb alapfalra van állítva úgy, hogy a külső alapfalnak diszes rácsoszattal ékesítendő teteje és a palota töve közt egy széles nyílt folyosó húzódik az épület három külső homlokzata körül, a mi a kilencz emeletnyi magasságot igen tetszetősen szakítja meg, mérsékelvén az egész nagy építménynek különben szédületes magasságát.

Most már a várszerű alapfal töveinek a környéke is szépen kezd kibontakozni. A homlokzat előtt már teljesen készen van az Attila-útczáról a várba vezető pompás kigyózdó kocsitűt, melynek külső oldalát vasrácsos kerített széles gyalogút szegélyezi. Az alapfal délnyugati sarkánál már szintén készen áll a terraszokra oszló várkertbe vezető kapu, ezen belül pedig festői csoportokban ültetett fenyők és thujabokrok lepik el a gyepszőnyegű lejtőket egészen az új üvegházakig; míg a felsőbb terraszokon most foly a rendezés munkája. A palotának a belső udvarra néző része csak kétemeletes, vagyis olyan magas, mint a vele szemben álló régi palota, melylyel itt már egyenlő szintjét foglal el. Az alsóbb emeletek ez oldalról már a hegylejtőjébe mélyednek, miért is külső bejárataik az éjszaki és déli szabadon álló oldalokról nyílnak. Az éjszaki bejárathoz az udvarról egy nyílt lépcső vezet le az új palota és a Stöckl-épület között. Az egésznek a hatását nagyban fogják emelni a diszes kupolák és Mansard-tetők.

Az új királyi várpalotának ez a része már a negyedik emeletig készen van, s az idei nyáron a főhomlokzat ötödik emeletének kiépítése után az egész hatalmas épület tető alá kerül. A palotának ebbe a részébe az udvar vendégeit: koronás főket és főhercegeket fogják szállásolni.

A budai oldalról tekintve rendkívül nagy hatású már is az új palota, mely barokkos renaissance izlésben épült és így alkalmazkodik Mária Terézia királynő régi palotájához. Különben az új királyi várpalota egészen ebben a stílusban épül, melyhez oly jól illik a pompa és a művészi disztetés.

A Krisztina-városi palotát új szárnyépületek fogják összekötni a jelenlegi királyi palotával, a mely ő felségeik mostani lakosztályait foglalja magában. A régi szárnyak azonban nagy átalakuláson mennek át. A király lakosztálya kibővül két fogadó teremmel és egy nagy ebédlővel, a hol családi ebédeket lehet tartani. A királyné lakosztálya a Ráczvárosra fog nézni, és széles erkélyeiről, a melyeket eléje építenek, elragadó kilátás nyílik a pesti oldalra, a Dunára és a Csepelszigetre is.

Mivel királyasszonyunk télen-nyáron egyformán kedveli a sétat, lakosztályát földönt lépcsőházzal összekötik egy óriási téli kerttel, a hol télvíz idején is virágok között sétálhat. A rácz-

városi lejtős hegyoldalon, a hol Mátyás királynak híres kertje volt, a melyben a budai hőforrások melegét használták föl a virágok ápolására, új üvegházakat és kertet létesítettek. A kertalakítás munkálatait már a múlt ősszel megkezdték.

A ráczvárosi szárnyépület a régi királyi palotával áll kapcsolatban, melynek a pesti oldalra néző fő homlokzatát alaposan újjáalakítják és köburkolattal látják el, mint a hogy a palotának belső udvarra néző részén történt. Ezt a középső részt, mely a tróntermet és a fogadótermet foglalja magában, az ezredévi ünnepekre való tekintetből alakították át. A fő homlokzatnak négy oszlopon nyugvó diszkerlye van; ennek homlokzatát újabban négy művészi szobor ékesíti, melyek a királyi erényeket jelképezik. Ezek az erények az *Igazságosság*, *Bölcsesség*, *Irgalmasság* és *Nagylelkűség*. A szép szoborművek *Köllő* Miklós, *Senyey* Károly és *Tóth* István szobrászaik vésője alól kerültek ki.

A régi palota eme részének legnagyobb helyisége a nagy trónterem, mely pazar fényvel van berendezve. Fala, mennyezete, disztítése csupa márvány és arany, mely szép harmóniába olvad össze. Az udvarnak ezredévi ünnepélyei, az országgyűlés hódolata, az új képviselőház megnyitása mind ez új teremben zajlottak le, mely a megújítás folytán nemcsak diszesebb, hanem jóval nagyobb is, mint előbb volt, és ezernél több vendéget fogadhat magába. Itt van elhelyezve az új királyi trón, mely egy ideig az ezredévi kiállítás történelmi csarnokának volt egyik ékessége.

A régi palotának ez új homlokzatával szemben, a Stöckel-palota déli sarkán helyezték el az új királyi palota alapkövét, melynek letétele a király, a királyi család tagjai, a külföldi diplomácia képviselői, az ország zászlószai, főrendek és országgyűlési képviselők jelenlétében nagy fényvel ment végbe. A régi palotának újjáalakított főhomlokzatát tünteti föl egyik képünk.

Az új homlokzaton túl a Szent-Zsigmond-kápolna mellett fog épülni az új diszkapu. Ez a diszkapu remek építészeti alkotás lesz. Széles kocsijárón kívül két gyalog átjárója is lesz; ezeket négy hatalmas bronz-oroszlán fogja őrizni. A hatalmas állat-alakokat most mintázza *Fadrusz* János, a pozsonyi Mária-Terézia-és a kolozsvári Mátyás-szobor alkotója. A kapu boltozata fölött oszlopok lesznek fülkemélyedésekkel, a melyekben a Duna, Tisza, Dráva és Száva folyamok jelképi szobraikat helyezik el. A tető alatt az attikán fog diszelegni Magyarország és társországainak nagy címere.

Ezen a főkapun lépnek be a palotába az udvar vendégei. Ez a kapu vezet ugyanis a fogadótermekbe vivő nagy lépcsőházhoz. A diszkapuval átellenben épül a király lakosztályához vezető kapu, mely szintén diszes építmény lesz, két oldalán a *Békét* és a *Háborút* feltüntető domborművekkel, a melyeket *Senyey* Károly készít.

A dunai fő homlokzatnak leghatalmasabb része a miniszterelnöki palotával szemben levő régi fegyvertár helyén fog emelkedni, a melyet ebben az évben rombolnak le. A helyébe emelendő nagyszabású épületben lesznek az úgynevezett diszhelyiségek, a fogadó és ebédlő termek, a nagy trónterem, a táncsterem, továbbá a magyar testőrök lakosztályai, a melyeknek tervei már a legapróbb részletekig szintén ki vannak dolgozva.

Az egész büszke épületesoport, mely teljesen meg fogja változtatni a budai vár képét, 1902-ben lesz készen, a mikor a városligeti ezredévi műemlék leleplezésével együtt fogjuk ünnepelni az új királyi vár fölavatását.

FÉLTÉKENYSÉG.

Féltékenyek vagyunk mi egymásra nagyon;
Te énreám, én terád, édes angyalom.
S e bűn miatt bűnbe esünk:
Egymás után — leselkedünk!

Tudom én jól... ha könnyen hagynám magamat:
Szeretnéd elszerezni a kis fiamat.
S irigykedel alattomban,
Hogy már engem szeret jobban!

Sőt mi tőrés, tagadás, — én is így vagyok.
(A kis állhatatlanban én sem bízhatok!)
Haragszom, hogy: ilyen adta,
Mért az anyját — pofozgatja!?

Ha csókolom, zsörtölődsz: «hagyj békét neki!
Mikor tudod, szegényke, hogy nem szereti!»...
Hanem ha te kézbe kapod,
Csaknem agyon csókolgatod!

— Így bizony mi, egész nap féltékenykedünk.
Én Istenem, bocsásd meg, ha mit vétkezünk!...
S a vitáinknak *legszebb* véget
Vessen a Te nagy, isteni
Bölcseséged!!

Szabolcska Mihály.

MEGFOGHATATLAN TÖRTÉNETEK.

Irta Mauksch Kornélia.

(Folytatás.)

A jóslat.

— Még nem voltam tizenhat éves, — kezdte elbeszélését a tisztartóné, — mikor az édes atyám meghalt. Bátyám hivatalt viselt B.-ben, anyám betegeskedett, a többi testvéreim pedig még kicsinyek voltak: így az egész gazdaság terhe az én vállaimra nehezült.

A gazdaság, igaz, nem volt nagy, de azért mégis terhes dolog egy fiatal leányra. Mindazonáltal szívesen fáradtam, elég kárpótlást találva 2—3 heti farsangolásban a néném házában Budapesten.

Már egy pár napja időztem nála, midőn egyszer az öreg szakácsné, a kit az egész család «Framám»-nak szólított, nagy titokban azt mondta nekem:

— Kisasszonykám! Van itt Pesten egy jóvendőmondó asszony, egy hajszálalig beteljesül minden szava. Hogy megmondta a házmester Milka sorsát, hát még az irodafőnök kisasszonyának a jóvendőjét! No, én csak azt mondom, hogy megöregedtem, de még ilyent soha sem hallottam.

— És hol lakik az az asszony? kérdeztem szokatlan élénkséggel.

— A Rózsa-utczában, — felelte a Framám, — holnap korán reggel, még a nagyságáék alszának, elmegyünk hozzá.

— Hogyan? Én oda menjek? — kérdeztem egészen felháborodva.

Egész éjjel nem hűntam be a szemeimet. Hat órakor reggel a Framám felöltöztetett, rám adta a néném egy viselt fekete lüszter szoknyáját, egy ócska szürke téli kabátot, fejemre pedig egy pamuk kendőt kötött.

— Így, jó lesz, — biztatott az öreg, — csak még azt a ló-sörényt (frou-frou) had! dugom a kendő alá! És még egy pár barna foltot is rögtönzött az arcomra.

Elindultunk, de mondhatom, nem jól éreztem magamat. Resteltem-e ezt a titkos kirándulást? Félttem-e? Nem tudom. Tízszor is visszafordultam volna, de a Framám nem engedett.

Az omnibuszról épen a kapu előtt szálltunk le, a ház meglehetősen jól nézett ki, az udvar is tiszta volt, a jóvendőmondó nőhöz egy pár lépcsőn lefelé kellett menni. Valami pinczelakás lehetett ez, de bennem végtelen borzadályt költött fel.

Benyitottunk. A kályhába vigan pattogott a tűz, mellette vagy négy asszony trécselt, kik közül egy magas halvány nő a kályha tetején valami folyadékot kevert. Kávét volt-e? Leves-e? Ki tudná? Én boszorkányok konyháján képzeltem magamat.

Framám ekkor megmondta jövetelelünk célját, hogy a ténsasszony (t. i. én) szeretné tudni a jövőt, de különösen azt, hogy tegyen-e a lotteriába számokat.